

**ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ**

СЬОМА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №6

Стенограма пленарного засідання

22 лютого 2022 року

Київ 2022

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ІХ СКЛИКАННЯ

СЬОМА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №6

Стенограма пленарного засідання

22 лютого 2022 року

Редакційне управління
Головного управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання шосте
(Вівторок, 22 лютого 2022 року)

Вшанування пам'яті Героїв Небесної Сотні хвилиною мовчання	...4
Виступи уповноважених представників депутатських фракцій і груп	...5
Прийняття в першому читанні за основу проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо дотримання розумних строків кримінального провадження»	...14
Прийняття рішення про включення до порядку денного сесії проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» щодо збільшення видатків на оборону та зміцнення обороноздатності держави»	...23
Прийняття Постанови Верховної Ради України «Про Заяву Верховної Ради України у зв'язку з визнанням Російською Федерацією незалежності самопроголошених утворень на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей України»	...25

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ШОСТЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
22 лютого 2022 року, 10 година 4 хвилини*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку, шановні народні депутати та гості Верховної Ради України! Прошу підготуватися до електронної реєстрації. Нагадую, після початку реєстрації необхідно одночасно натиснути сенсорну кнопку та зелену кнопку «За» і утримувати їх до кінця реєстрації.

Прошу народних депутатів реєструватися.

У сесійному залі зареєструвалися 218 народних депутатів. Пленарне засідання Верховної Ради України оголошую відкритим.

Шановні народні депутати та гості Верховної Ради України! Ми всі знаємо про події, які відбулися вчора. І зараз завершується підготовка заяви Верховної Ради України, вона доопрацьовується профільним комітетом. Як тільки буде готова, одразу внесемо до залу і підтримаємо її.

Шановні народні депутати та гості Верховної Ради України! 20 лютого вся Україна відзначала День Героїв Небесної Сотні, вшанувала їх пам'ять. Сьогодні на нашому пленарному засіданні, у гостьовій ложі балкону Верховної Ради, присутні родини загиблих Героїв Небесної Сотні. Давайте їх привітаємо (*Оплески*).

Шановні колеги, повідомляю, минулого тижня була зустріч з представниками родин Героїв Небесної Сотні. Ми домовилися про відповідні законодавчі ініціативи, які сьогодні маємо проголосувати в залі. Перше питання, яке ми будемо голосувати, стосується відповідного законодавчого статусу Героїв Небесної Сотні та їх родин. Я дуже прошу це підтримати. Адже Герої Небесної Сотні – це мирні громадяни, які під час революції не побоялися вийти на Майдан і самовіддано, ціною власного життя, відстоювали незалежність. Дякуємо їм! (*Оплески*). Світла пам'ять про кожного із них завжди залишиться в наших серцях.

Прошу вшанувати пам'ять Героїв Небесної Сотні хвилиною мовчання.

(Хвилина мовчання).

Дякую. Прошу сідати.

Шановні родини Героїв Небесної Сотні! Шановні народні депутати України! Інформую, о 12 годині в кулуарах другого і третього поверхів Верховної Ради України буде відкрита виставка, присвячена подіям Революції Гідності. Запрошую всіх її відвідати.

Дмитро Олександрович Разумков з процедури. Після цього перейдемо до розгляду питань.

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Доброго ранку, шановні колеги! Доброго ранку, шановний Руслане Олексійовичу! Запропонований порядок денний абсолютно не відповідає тим викликам, які сьогодні стоять перед державою (*Оплески*).

Шановний Руслане Олексійовичу, прохання зібрати всіх керівників фракцій і груп на Погоджувальну раду, з тим щоб внести зміни до порядку денного на цей пленарний тиждень, визначити пріоритетні законопроекти щодо: збільшення обороноздатності нашої держави, внесення змін до державного бюджету, запуску реальної роботи системи ТрО, захисту малозабезпечених верств населення, підготовки до енергетичних викликів, які можуть бути через відключення з боку Російської Федерації постачання електрики через Білорусь і газу та багатьох інших питань, які хвилюють населення.

Також прохання запросити Президента, щоб обговорити з ним питання введення воєнного стану в Луганській та Донецькій областях, бо сьогодні це потрібно, і нарешті консолідувати роботу Верховної Ради і...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Олександровичу, повідомляю, з 9 години відбуваються постійні консультації з лідерами фракцій і груп. Ми вже обговорили, як плануємо діяти далі. Після розгляду питання, про яке я щойно сказав, буде оголошена перерва, в мене вже є заява від двох фракцій, під час якої лідери депутатських фракцій і груп обов'язково зберуться і висловлять свою позицію щодо порядку денного.

Шановні народні депутати! Відповідно до статті 25 Регламенту у вівторок ми маємо 30 хвилин для виступів уповноважених представників депутатських фракцій та груп для внесення пропозицій, оголошення заяв і повідомлень.

Прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи.

Інформую родини Героїв Небесної Сотні, що відповідно до Регламенту півгодини ми маємо проговорити оці ситуації, після чого перейдемо до розгляду законопроекту, про який ми з вами говорили.

Слово надається народному депутату України Поляку Владиславу Миколайовичу, депутатська група «Довіра».

ПОЛЯК В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 73, Закарпатська область, самовисуванець). Прошу передати слово Кулінічу Олегу Івановичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кулініч Олег Іванович. Будь ласка.

КУЛІНІЧ О.І., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 147, Полтавська область, самовисуванець). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Шановні виборці! Вчорашнє рішення про визнання незалежності самопроголошених «ДНР» та «ЛНР» є безпрецедентним порушенням норм міжнародного права. Це рішення спрямоване на порушення територіальної цілісності України та її суверенітету. Фактично, це наступ на Україну як на суб'єкта міжнародної політики.

Трагічні події в Україні з 2014 року починають змінювати геополітику. Міжнародну політику формує не діалог та дипломатія, а тиск і агресія. Ідеться не лише про фізичне вторгнення на наші території, яке триває вже вісім років, а й про значне посилення інформаційної війни та постійної облоги України, яка є точкою центру Європи.

Ескалацію конфлікту на сході нашої країни іноземні ЗМІ назвали найбільшим ризиком війни за останні десятиліття. У Донецькій та Луганській областях посилюються обстріли та знову, на жаль, є жертви. Крім того, на лінії розмежування за останній тиждень відбуваються постійні провокації, а вчорашнє визнання самопроголошених республік з боку Російської Федерації та введення військ на окуповані території ще більше ускладнює ситуацію. Усе це створює безпекові ризики для України і світу. Але, я впевнений, українці відстоюватимуть і захищатимуть свою територіальну цілісність та суверенітет. І ми просимо всі держави світу не визнавати самопроголошених республік на території Донецької та Луганської областей, невідкладно застосувати санкції до країни-агресора.

Депутатська група «Довіра» підтримала ініційоване колегами звернення щодо послідовності дій з деескалації військового конфлікту, встановлення миру і звільнення територій України. Крім того, ми підтримали ініціативу «Батьківщини» і підписали звернення до міжнародних партнерів щодо вжиття заходів для забезпечення гарантій незалежності та цілісності кордонів України відповідно до умов Будапештського меморандуму. Упевнений, парламент проголосує за це звернення, як і за ті, які зараз напрацьовуються. Сподіваюся, наші міжнародні партнери об'єднаються, задля недопущення руйнації системи європейської безпеки, та підтримають Україну в її діях, спрямованих на деескалацію ситуації на сході нашої країни. У цій ситуації всі гілки влади та всі політичні сили повинні об'єднатися і стати на захист нашої держави та протистояти ворогу. У всіх має бути єдина мета – захист нашої держави (*Оплески*).

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народному депутату України Бондарю Віктору Васильовичу, депутатська група «Партія «За майбутнє».

БОНДАР В.В., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 191, Хмельницька область, самовисуванець). Шановний Руслане Олексійовичу! Шановні колеги! Україна за останні вісім років вдруге отримала удар з боку свого сусіда у вигляді окупації, анексії наших територій. Україна всі 30 років незалежності послідовно показувала, що не збирається ніколи ні в кого брати чуже. Але водночас ніколи не могла навіть подумати і розраховувати на те, що сусіди почнуть забирати частину території України.

У нашій доктрині 30 років не було ніяких очікувань війни, тим паче конфліктів з країнами-сусідами – як європейськими, так і СНД. На жаль, маємо таку ситуацію. Україна вдруге отримала від Російської Федерації рішення щодо окупації наших територій. Учора президент Російської Федерації визнав так звану незалежність так званих самопроголошених утворень на тимчасово окупованих територіях України так званих ДНР і ЛНР. Цим рішенням Російська Федерація вкотре грубо порушила державний суверенітет і територіальну цілісність України в рамках визнаних міжнародних кордонів.

Ми всі вісім років намагалися дотримуватися угод, підписаних у рамках Мінських переговорів. Ми вісім років говорили про те, що шукаємо варіант, як зробити все для того, щоб території так званих самопроголошених республік повернулися до України і нормально почали розвиватися, отримувати кошти, отримувати всі можливості України для їх відродження. На жаль, всі ці роки робилося все для нагнітання військового конфлікту, підтримки самопроголошених керівників. Ми побачили, що Росія, по суті, вела політику окупації тих територій.

Сьогодні Верховна Рада має зробити принципову заяву, звернутися до всієї міжнародної спільноти, показати реальну ситуацію, реальні наміри Російської Федерації. Ми розуміємо, наш сусід, на жаль, на цих діях не зупиниться. Єдиною відповіддю України може бути потужна армія, розвиток потужної економіки, створення потужного інвестиційного клімату та ситуація, коли ми реально почнемо думати про свою енергонезалежність. Коли Україна стане сильною, потужною, вона зможе сама себе захистити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Цабалю Володимиру Володимировичу, фракція політичної партії «Голос».

Бобровська Соломія Анатоліївна. Будь ласка.

БОБРОВСЬКА С.А., секретар Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Фракція «Голос». Шановні колеги! Вже давно час всім зрозуміти, що понад вісім років ми стоїмо на межі нового світу, який насправді є досить старим. Мир в Європі протривав ледве 70 років. А в цьому новому світі твердо стверджують,

що війна – це мир, а свобода – це рабство, і це те, про що говорить кліка КДБ, – відродження Радянського Союзу, де Україна є одним із найважливіших пазлів на мапі Радянського Союзу.

Учорашнє визнання Росією так званих республік – це прямий акт агресії проти України, єдиний епізод порушення Будапештського меморандуму. Дуже ймовірно, що сьогодні Російська Федерація визнає межі так званих республік у межах адміністративних меж наших областей. А це означає, що можлива подальша ескалація та повноцінне вторгнення, яке вже розпочалося, бо, як ви бачили, російська техніка навіть без шевронів, які вони ліпили в 2014 році, вночі зайшла за офіційні кордони Луганської, Донецької областей держави Україна. Зі свого боку маємо розуміти, що це не просто черговий регіональний конфлікт, а фактично екзистенційна війна, тому маємо вжити негайних заходів.

Перше. Скасувати особливий статус ОРДЛО. Відповідні рішення вже мають бути зареєстровані у Верховній Раді. Ввести воєнний стан у Луганській та Донецькій областях, бути повністю готовими до можливої потенційної ескалації та військового вторгнення за межі розмежування, які діють на сьогодні.

Друге. Накласти санкції на депутатів Державної думи Російської Федерації та їхні сім'ї, на найближче оточення Путіна включно з військовим керівництвом Російської Федерації та членів їх родин. Мені ганебно і соромно, що понад рік подібні санкції лежать в Комітеті з питань національної безпеки, оборони та розвідки і досі не направлені до РНБО. Треба запровадити візовий режим з Російською Федерацією і, врешті, розірвати дипломатичні відносини.

Третє. Санкції проти всіх державних банків Російської Федерації. Треба звернутися до всіх країн, які стоять по нашу сторону, з проханням про негайну військову, технічну і фінансову підтримку через російську агресію. Також ми очікуємо на санкції, які зупинять «Північний потік-2», на відключення Російської Федерації від системи SWIFT.

Четверте. Нереально накладати санкції на новостворені республіки і не реагувати на пряму агресію. Треба розпочати і завершити боротьбу з «п'ятою колоною»: заборона проросійських політичних сил, комунікація з тим населенням України, хто має російські паспорти, зокрема з тими особами, які сьогодні сидять у Верховній Раді.

І, безперечно, маємо завершити внутрішні реформи: судова система та правоохоронні органи, освіта, правова політика. Це те, що зависло і не дає нам рухатися вперед.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Кубіву Степану Івановичу, фракція політичної партії «Європейська солідарність».

Порошенко Петро Олексійович.

ПОРОШЕНКО П.О., член Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Слава Ісусу Христу! Дорогі українці! Шановні колеги! Після вчорашньої заяви Путіна

і офіційного введення військ на окуповані українські території, світ став іншим. Ми як український парламент не можемо продовжувати те, що було досі: закони про азартні ігри, рекламу електронних цигарок, примусове годування засуджених, статистичні зміни, купа інших безглузвих законів, які ще вчора неадекватна влада пропонувала нам, Верховній Раді України. Народ бачить, що це є неадекватні позиції, які терміново треба змінити. Народ бачить, що монобільшість одуріла від «великого крадівництва», і я пропоную зараз займатися великим будівництвом держави та армії.

Протягом чотирьох місяців глобальної тривоги ви відкидали наявність загрози, верзли нісенітницю, нібито це західні партнери ведуть проти України інформаційну війну, що телеканал *CNN* гірший за Соловйова і Скабєєву. Парламент жодним чином не відреагував на загрози, від яких на вухах стоїть весь світ, переконував нас, що нападу не буде. Це злочинна бездіяльність кожного, хто перешкоджав прийняттю законів, потрібних для оборони.

Зараз помиляється той, хто думає, що Путін зупиниться. Парламентарії Держдуми стверджують, що вони відновлюватимуть так звані ДНР, ЛНР в межах Донецької і Луганської областей. Це не кінець, це лише початок. Годинний випадок параної Путіна ні в кого не залишив сумніву, що на карті він не бачить місця ні для України, ні для українців.

Тому ми вимагаємо, щоб наш законопроект [№ 6542](#) про збільшення обороноздатності держави, підтримку української армії, доукомплектацію українських бойових підрозділів, формування стратегічного резерву, забезпечення територіальної оборони був негайно внесений і проголосований. Це наш святий обов'язок перед українським народом.

Зверніть увагу і на інформаційну безпеку. Будь ласка, внесіть на розгляд наш законопроект про колаборантів і відповідальність. Розгляд цих оборонних питань є нашим обов'язком. І запросіть Зеленського до Верховної Ради (*Оплески*). Ми перемаємо!

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Тарасенку Тарасу Петровичу, фракція політичної партії «Слуга народу».

ТАРАСЕНКО Т.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Олені Шуляк.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олена Шуляк. Будь ласка.

ШУЛЯК О.О., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні українці! Я хочу розпочати свій виступ зі звернення до тих, хто нас чує і бачить. Дякуємо вам за ваш спокій і за вашу впевненість у державі. Дякуємо всім, хто не злякався, і, як завжди, прийшов на своє робоче місце в офісі чи на заводі. Хочу подякувати всім нашим лікарям, вчителям, рятувальникам, поліцейським, всім тим, хто заступив на зміну і продовжує виконувати свою важливу роботу. Дякуємо нашим військовим, нашим захисникам, особливо тим, хто в ці хвилини на передовій захищає нас і всю Європу від агресора.

Хлопці і дівчата, дякуємо вам за вашу мужність. Сьогодні вами пишається вся країна. Ваша сміливість і професіоналізм додають українцям спокою і змушують нервувати агресора. Адже рішенням про визнання окупаційних структур у Донецьку і Луганську керівництво Росії визнає лише один факт – у такий спосіб відреагували на силу Української держави, яка не здала, не здає і не здасть національних інтересів. У Кремлі, напевно, думали, що цим рішенням викличуть у нас розпач, але вони помилилися, так само помилилися, коли думали, що погрози військовою силою змусять українців змінити гречку з прилавків магазинів або тікати з країни.

Тому я хочу запевнити всіх, хто нас дивиться і слухає, скільки б від нас не вимагали віддати частину чи увесь суверенітет України, скільки б нас не шантажували, ми на це не погодимося. Зараз головне – зупинити ескалаційні кроки Росії та забезпечити справедливу західну реакцію на наявні кроки. Чому агресор дозволяє собі таку поведінку? Президент був правий, коли вимагав введення санкцій ще до ескалації. Якщо світ бачить, що якась держава готується до розширення агресії, це заслуговує жорсткої відповіді. Її відсутність створила враження у керівництва Росії, що воно може ігнорувати весь світ. Це було помилкою, яку треба виправити якнайшвидше.

Рішення керівника Росії визнати окупаційні утворення засудить увесь цивілізований світ. Але якою не була б реакція іноземних держав, ми маємо продовжувати свою роботу. Мені хотілося б, щоб політики брали приклад з наших громадян і зберігали спокій, а саме: мали спокійну впевненість і холодну голову, не піддавалися на провокації агресора, не поглиблювали ситуації своїми емоційними популістськими вигуками та акціями, бо не час збільшувати політичні дивіденди. Зараз головне – разом працювати на зміцнення країни і її захист. Ми маємо ухвалювати закони, потрібні для оборони, і вони є в порядку денному на цей тиждень, продовжувати реформи, які роблять нашу державу сильнішою, а людей впевненішими...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Папієву Михайлу Миколайовичу, фракція політичної партії «Опозиційна платформа – За життя».

Бойко Юрій Анатолійович.

БОЙКО Ю.А., член Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний пане спікер! Шановні народні депутати! Після вчорашнього рішення Російської Федерації нам треба розуміти, як жити далі, що повинен робити парламент. Упевнений, в цьому залі не знайдеться політика, який погодиться з тим, що Донецьк і Луганськ – це не Україна. Але щоб не сталося так, як було з Кримом, коли всі ми кажемо, що Крим – це Україна, на словах всі його підтримуємо, створюється «Кримська платформа», а насправді Крим відрізали як в економічному, так і в побутовому плані.

Я вважаю, сьогоднішня ситуація потребує виважених рішень. І я абсолютно не згоден, що якась чергова заява або звернення можуть розв'язати цю проблему. Напруження, яке є ззовні і всередині країни, можна зняти лише дипломатичним шляхом за участі міжнародних посередників. Тому що, якщо це продовжиться ще пару місяців, наша економіка може не витримати. Наше завдання – підтримати саме дипломатичний шлях для зменшення напруги як ззовні, так і всередині країни.

А стосовно Донбасу скажу: треба відновити економічні відносини з цими територіями, щоб люди, які там, бачили, що ми від них не відмовилися, хочемо, щоб вони повернулись додому, незважаючи на всі рішення. Вважаю, лише дипломатичним виваженим шляхом ми можемо відновити справедливість і мир у країні (*Оплески*).

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тимошенко Юлія Володимирівна, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановний народе України! Шановні колеги! Насамперед я хочу чітко сказати, що вся наша команда на своїх робочих місцях, і прошу припинити провокації. Я бачу, абсолютно всі депутатські фракції і групи майже в повному складі на своїх місцях і в робочому стані. Парламент працює на захист України (*Оплески*).

Також я хочу чітко сказати, що відбулося вчора, і не треба шукати інших слів. Учора відбулося офіційне повномасштабне вторгнення російської армії на територію України. І ми мусимо діяти адекватно. Я переконана, те, що ми бачимо, є, на жаль, лише початком тиску на Україну, зазіханням на наш суверенітет, нашу незалежність. Ми мусимо бути готовими до цього. Нам, на жаль, треба навчитися жити так, як живе Ізраїль, – в успішній країні з успішною

економікою, щасливим народом і безпрецедентно сильною армією, яка може здійснювати стратегію стримування та захищати наші кордони.

Тому, враховуючи ці обставини, нам треба негайно зробити такі послідовні кроки.

Перше. Повністю переглянути військову доктрину України. Тому що та загроза є очевидною і, на жаль, надовго.

Друге. Нам потрібно негайно посилити нашу армію багаторазово (*Оплески*). І якщо Президент сказав, що ми можемо збільшити міць нашої армії в два-три рази, переглянувши бюджет, треба це робити разом з переглядом військової доктрини.

Третє. Нам треба негайно подбати про наших захисників, які зараз в окопах захищають Україну: мінімум, в три рази збільшити грошове забезпечення та підтримати родини наших воюючих захисників і захисниць (*Оплески*).

Ми маємо знати, що сьогодні країна-агресор може прийняти рішення або й далі захоплювати Донецьку і Луганську області, або зупинитися на лінії розмежування. Але за будь-яких обставин це вторгнення, і нам треба вимагати від наших західних партнерів введення найжорсткіших, найдієвіших санкцій, і не тільки, про які нам обіцяли у разі масштабного вторгнення. Нам треба діяти.

Сьогодні територіальна оборона є однією із наших стратегій захисту. Ми мусимо діяти як одна команда: країна національної єдності, парламент національної єдності, суспільство національної єдності.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, час, відведений на виступи, вичерпаний.

Буймістер з процедури. Потім – Лозинський, але, будь ласка, з процедури.

БУЙМІСТЕР Л.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 223, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Місто Київ. Колеги, вчора Російська Федерація офіційно напала на Україну, а сьогодні ми бачимо порядок денний, який не те, що не відповідає рівню загрози, а сам є загрозою для України.

Я вимагаю сьогодні поставити на голосування єдине питання – проект Постанови «Про звернення до Ради Безпеки ООН, країн – підписантів Будапештського меморандуму, країн «Великої сімки» та Європейського Союзу про введення миротворців в Україну». Це єдине, що може зупинити Кремль, зупинити агресію Путіна.

Я знаю, що в цьому парламенті є багато патріотів. Але ми знаємо, що тут є й багато проросійських сил. Давайте доведемо, що наш парламент і досі є українським і проголосуємо за цей проект постанови. І щоб уряд...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Парламент завжди був і буде українським.

Шановні колеги, давайте домовимося. Ось це був виступ точно не з процедури. Тому що те, про що ви казали, зовсім не з процедури. Якщо ви мали на увазі заяву, яка зараз готується, то вона буде внесена в зал.

Зараз – Лозинський, потім – Ярослав Іванович Железняк і Шахов. Після цього перейдемо до розгляду питань порядку денного.

Лозинський з процедури. Будь ласка.

ЛОЗИНСЬКИЙ Р.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»)*. Дякую. Львівщина. Шановні колеги! Ті події, які відбуваються, ми це бачимо, розуміємо, є свідченням того, що Російська Федерація переходить із фази неоголошеної війни у фазу оголошеної.

Пане Голово, я звертаюся до вас. У 2020 році мною був ініційований законопроект [№ 4492](#) щодо визнання таким, що втратив чинність, закону про особливий статус Донеччини та Луганщини, який з року в рік ганебно продовжував свою дію, але ми всі розуміли, для чого. Зараз, після того, як Російська Федерація перейшла в наступ, відкриту агресію, вводить війська на наші території вже не приховано – вночі, а відкрито – вдень, ми не можемо дозволити собі, аби в нас діяв закон, який визнає російську мову, особливий статус на території Донеччини, Луганщини та інші питання.

Пане Голово, прошу вас направити цей законопроект на комітет як невідкладний...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Невідкладність документа визначається голосуванням у залі, а не рішенням Голови парламенту.

Ярослав Іванович Железняк. Потім – Сергій Володимирович Шахов. І після цього перейдемо до розгляду питань порядку денного. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»)*. Пане Голово, в мене виступ з процедури. Я звертаю увагу, що окрім того, що в порядку денному замість військових законопроектів, а такі є, – щодо збільшення оборонного бюджету, інших необхідних для нашої армії ініціатив, стоїть багато законопроектів, які не лише не відповідають духу часу, а прямо порушують процедуру.

Я звертаю вашу увагу вже публічно, що таблиця до законопроекту [№ 5397](#) щодо приватизації до 10 години не була опублікована, і народні депутати голосуватимуть казна за що. Більше того, там відбулася фальсифікація – вставили законопроекти в порушення норми статті 116 Регламенту.

Тому я звертаюся до Голови парламенту з проханням зняти цей законопроект, переглянути порядок денний, додати законопроекти щодо збільшення бюджету на армію, і зробити парламент парламентом, а не перетворювати його на друкарський станок.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярославе Івановичу, ще раз вам доповідаю, що в нас після цього буде нарада з головами фракцій і груп, де ми обговорюватимемо питання, пов'язані з сьогоднішнім порядком денним. Результат цієї компромісної бесіди буде сьогодні в залі. Тому давайте не нагнітати, а зберігати спокій у парламенті.

Шахов. Будь ласка. Після цього перейдемо до розгляду питань порядку денного.

ШАХОВ С.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (одномандатний виборчий округ № 114, Луганська область, самовисуванець). Луганщина, депутатська група «Довіра». Шановні колеги, давайте дивитися правді в очі. Вісім років горить Донбас. Учора відбулася надзвичайна подія.

Руслане Олексійовичу, я прошу на нараді підняти питання щодо «сірої» зони Донбасу і відселення людей з неї.

Гуманітарна допомога. Учора в Щасті, інших населених пунктах Луганської області, не було світла і тепла. Хіба ми не несемо відповідальності за людей Донбасу? Не треба сьогодні залишати людей Донбасу в пожежах. Маємо дбати про український народ. Донбас – це і є Україна. Я не знаю, що там з військовим становищем, а гуманітарна допомога Донецькій і Луганській областям повинна бути, бо люди в скруті.

Дякую. Сергій Шахов, Луганщина.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, переходимо до розгляду питань порядку денного. Перелік питань вам наданий.

Вельмишановні колеги, першим до розгляду стоїть проект Постанови «Про внесення змін до порядку денного сьомої сесії дев'ятого скликання Верховної Ради України». Але, думаю, ви не будете проти, якщо ми все-таки почнемо з розгляду законопроекту [№ 6454](#), пов'язаного з тим, про що говорили з родинами Героїв Небесної Сотні. Немає заперечень? Ні.

Отже, шановні колеги, переходимо до розгляду проекту Закону «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо дотримання розумних строків кримінального провадження» (№ 6454) та альтернативних законопроектів [№ 6454-1](#), [№ 6454-д](#).

Шановні колеги, пропоную розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 216.

Рішення прийнято.

До слова запрошую автора законопроекту № 6454 народну депутатку України Федину Софію Романівну.

Геращенко Артур Володимирович. Будь ласка.

Боже, перепрошую, Геращенко Ірина Володимирівна. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Дуже символічно, що цей робочий тиждень ми розпочинаємо з обговорення законопроекту, який стосується справедливого покарання вбивць родин Героїв Небесної Сотні.

Війна Російської Федерації з Україною розпочалася вісім років тому. Москва напала на нашу країну через те, що для неї європейська демократична країна є небезпекою. Тоді за майбутнє України найвищу ціну заплатили Герої Небесної Сотні. На жаль, на сьогодні й досі залишаються нерозслідуваними справи про вбивства, і родини справедливо скаржаться на те, що є штучні зволікання. Сторона, відповідальна за вбивства, всіляко намагається відтермінувати розслідування.

Норми цього законопроекту, написаного за співавторства родин Героїв Небесної Сотні, прокурорської групи, яка веде це розслідування, допоможуть адвокатам та родинам Героїв Небесної Сотні дотриматися процесу для настання справедливого покарання, щоб ніхто не міг користуватися «лазейками», які є в кримінальному провадженні, щоб штучно затягувати слідство, розслідування й судовий процес. Дуже просимо підтримати даний законопроект.

Знаю, комітет підготував свій, альтернативний, законопроект, узгоджений з моїм та іншим альтернативним законопроектами. Ми не проти, щоб сьогодні розглядався саме комітетський варіант законопроекту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народному депутату України Федієнку Олександрю Павловичу, автору альтернативного законопроекту № 6454-1. Будь ласка.

ФЕДІЄНКО О.П., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, колеги! Причини, які заставили мене подати альтернативний законопроект, прості й зрозумілі. Частиною другою статті 159 Кримінального процесуального кодексу

визначено, що тимчасовий доступ до речей і документів здійснюється на підставі ухвали слідчого судді суду.

Законопроектом № 6454 запропоновано внести зміни до КПК України та надати слідчому прокурору до ухвали слідчого судді, у невідкладних випадках, право на отримання доступу до речей і документів з наступним зверненням до слідчого судді. Тобто пропонується позасудовий доступ до електронних інформаційних систем або їх частин, мобільних терміналів, систем зв'язку та інформації, що міститься в них.

У моєму законопроекті всі суперечливі норми вилучені.

У законопроекті № 6454-д частково усунена невідповідність. Проте змінами до ряду статей КПК України пропонується ввести право тимчасового доступу до речей і документів на підставі постанови прокурора. Зазначені положення залишають ризики позасудового доступу до електронних інформаційних систем або їх частин, мобільних терміналів, систем зв'язку. До того ж Законом України «Про електронні комунікації» встановлено, що доступ до інформації про споживача, факти надання електронних комунікаційних послуг, у тому числі й до даних, що обробляються з метою передачі такої інформації в електронних комунікаційних мережах, здійснюється виключно на підставі рішення суду, слідчого судді у випадках та порядку, передбачених законом.

Тому під час доопрацювання проекту закону до другого читання потрібно доопрацювати положення, що надаватимуть право тимчасового доступу до речей і документів та їх вивчення лише з дозволу суду, а не на підставі постанови прокурора.

Пропоную підтримати законопроект № 6454-д у першому читанні, але під час його підготовки до другого читання комітет має врахувати зауваження. Ще раз наголошую, доступ до речей і документів повинен бути виключно на підставі рішення суду. Прошу підтримати законопроект № 6454-д.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую до слова голову Комітету з питань правоохоронної діяльності Сергія Костянтиновича Іонушаса.

Оскільки ви доповідатимете і як автор, і від комітету, у вас є 4 хвилини. Будь ласка.

ІОНУШАС С.К., голова Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, дозвольте розпочати свій виступ з подяки нашим колегам Олександрю Федієнку та Ірині Геращенко за ініціювання цього процесу. Також хочу подякувати Максиму Павлюку, який в дуже стислий термін підготував цей комітетський законопроект.

Комітет з питань правоохоронної діяльності розглянув на позачерговому засіданні 21 лютого 2022 року два законопроекти. Оскільки законопроекти

є альтернативними, тобто такими, що регулюють однакове коло питань та повторюють положення регулювання одних і тих самих суспільних відносин, до них може бути застосована процедура, передбачена частиною другою статті 110 Регламенту Верховної Ради України про те, що під час розгляду альтернативних законопроектів профільний комітет може рекомендувати Верховній Раді взяти за основу один із них або підготувати інший законопроект, який вноситиметься на розгляд Верховної Ради. І хочу подякувати Голові Верховної Ради за доручення провести засідання комітету і прийняти відповідне рішення. На засіданні комітету, під час обговорення цього питання за участі представників Офісу Генерального прокурора, Державного бюро розслідувань, був підготовлений та зареєстрований комітетський законопроект № 6454-д.

Під час обговорення вказаного законопроекту з огляду на положення частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України народні депутати України, члени комітету, зазначили про необхідність внесення змін під час підготовки законопроекту до розгляду в другому читанні до деяких положень закону, зокрема, щодо електронних комунікацій, безоплатної правової допомоги, а також до положень Кримінального процесуального кодексу України щодо порядку розгляду строку дій та порядку оскарження постанови прокурора про тимчасовий доступ до речей і документів.

До мене підходили багато наших колег народних депутатів з різних фракцій. Сьогодні ми повинні підтримати цей законопроект, прийняти за основу. Потім разом його доопрацюємо до другого читання.

За наслідками розгляду та обговорення доопрацьованого законопроекту комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України включити законопроект до порядку денного сьомої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та прийняти його за основу в першому читанні.

Шановні колеги, прошу вас підтримати законопроект № 6454-д за основу, а потім разом доопрацюємо до другого читання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Костянтиновичу.

Шановні колеги, я так розумію, є необхідність обговорити дане питання. Тому прошу записатися на виступи: два – за, два – проти.

Слово надається народному депутату України Ар'єву Володимирі Ігоровичу, фракція політичної партії «Європейська солідарність».

АР'ЄВ В.І., член Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Софії Федині.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Софія Романівна Федина. Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Зараз перед нами стоїть дуже важливе завдання: зробити все, щоб унеможливити непоодинокі відступи органів досудового слідства і суду від засад розумних строків проведення слідства. Бо в багатьох резонансних справах, порушених насамперед у зв'язку з масовими розстрілами Героїв Небесної Сотні, уможливується вплив строку давності під час притягнення обвинувачених до кримінальної відповідальності та відбувається, фактично, уникнення такими особами відповідальності за вчинені дії.

Перед нами стоїть завдання покарати винних у розстрілах Небесної Сотні, притягнути їх до відповідальності, тому що, на жаль, зараз масово лунають коментарі, що нічого такого не сталося. Зокрема у вчорашніх заявах представників країни-агресора наголошувалося, що Майдан – це державний переворот, що на Майдані розстрілювали мирних поліцейських. Україна має нарешті поставити крапку в цьому питанні.

Але у положеннях законопроектів є небезпека використання окремих норм для переслідування окремих людей, які можуть бути неугодними тій чи іншій владі. Тому акцентуємо на тому, що зміни мають бути внесені, але з конкретним наголосом, що стосується масових вбивств, масових трагедій, зокрема таких, як у випадку з розстрілами Небесної Сотні. Ми маємо зробити все можливе, щоб убивці Героїв Небесної Сотні відповіли перед законом, перед країною і перед людьми.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народній депутатці України Мошенець Олені Володимирівні, фракція політичної партії «Слуга народу».

МОШЕНЕЦЬ О.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Максиму Дирдіну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максим Дирдін. Будь ласка.

ДИРДІН М.Є., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 132, Миколаївська область, політична партія «Слуга народу»). Фракція «Слуга народу». Колеги, пропоную підтримати в першому читанні комітетський законопроект № 6454-д. Безперечно, в цьому законопроекті є необхідні моменти щодо дотримання розумних строків у кримінальному провадженні, зокрема щодо справ Майдану. Є реальні приклади, коли створюються штучні моменти для затягування кримінального процесу. Проте комітетський законопроект містить неоднозначні пропозиції

щодо прав та законних інтересів адвокатів у кримінальному провадженні та їх безпосередній функціонал як захисту.

Ми повинні розуміти, що запропоновані зміни стосуються не лише справ Майдану, а й інших кримінальних проваджень, які можуть бути в майбутньому. Ми повинні зберегти баланс між захистом і обвинуваченням, щоб усі сторони мали рівні права у кримінальному провадженні.

Колеги, прошу підтримати комітетський законопроект у першому читанні та подати свої пропозиції до другого читання.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народній депутатці України Славицькій Антоніні Кирилівні, фракція політичної партії «Опозиційна платформа – За життя».

СЛАВИЦЬКА А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Прошу передати слово Григорію Мамці.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мамка Григорій Миколайович.

МАМКА Г.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні народні депутати! Шановні громадяни України! Шановні присутні! Хочу звернути увагу, рік тому ми проводили цю процедуру, розказували про необхідність прийняття законопроекту, бо це допоможе розслідувати справи щодо загибелі Героїв Небесної Сотні. Минув рік. Що змінилося? Відповідь очевидна. Я казав, що всі законопроекти не мають ніякого відношення до подій, які вони не були б, кого вони не стосувалися б. Закон не може підлаштовуватися, закон – це вноrmування механізму або правовідносин. Ну, неможливо це змінити.

Шановні колеги, минув рік. І знову законопроекти. Це допоможе? Відповідь очевидна: не допоможе зовсім. Не слухайте нікого. Закон повинен бути вноrmуванням.

Що визначається одним, другим і допрацьованим законопроектами? Додаються можливості прокурору, але знову-таки у визначеній частині. Тоді для чого суд? Давайте віддамо все прокурору, у тому числі й інші критерії, які до розслідування кримінальних проваджень не мають ніякого відношення. У цьому законопроекті є здорові норми: закриття кримінальних проваджень там, де неможливо вручити підозру і все інше.

Шановні колеги, якщо ми хочемо допомогти процесу розслідування, необхідно приймати рішення концептуально: наділити термінами кожного учасника,

в тому числі й суддю, і тоді це буде вірно, громадянин України знатиме результат, який буде прийнятий.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народному депутату Костенку Роману Васильовичу, фракція політичної партії «Голос». Будь ласка. Потім – Власенко.

КОСТЕНКО Р.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Фракція «Голос». Прошу передати слово Ярославу Юрчишину.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярослав Юрчишин. Будь ласка.

ЮРЧИШИН Я.Р., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Фракція «Голос». Ви знаєте, розглядаючи цей законопроект виникає відчуття величезного дежавю. Насамперед хотілося вибачитися перед родинами Героїв Небесної Сотні за бездарність роботи прокуратури, незалежно від того, хто її очолює протягом усього цього часу. І не закони треба міняти, а прокурорів, які не здатні в нормальному законодавчому полі довести ці справи.

Друге. Дякуючи ініціаторам законопроекту за те, що вони привертають увагу до цього, хочу нагадати, як, прикриваючись інтересами родин Героїв Небесної Сотні, фактично рейдернули Державне бюро розслідувань. Ми маємо величезний шанс, що й цей законопроект стане таким самим. Положення, що дозволяють без рішення суду вилучати інформацію з інформаційних носіїв, мобільних операторів, чи здійснювати будь-які кроки без рішення суду, а лише на розсуд прокурорів, які, нагадую, не спромоглися за весь цей час довести справи до рішень, – це абсурд, це розширення повноважень тим, хто не справився. Тому найлогічніше було б направити ці законопроекти на повторне перше читання, а не зараз, в угарі, намагатися щось приймати.

Я звертаюся до всіх, особливо до колег із опозиції. Скажіть, ми багато маємо випадків, коли законопроект якісно доопрацьовувався до другого читання? Мінімум. Давайте включати холодний розум і голосувати по совісті. А прокурорів, які не справилися, давно треба було звільнити і притягнути до відповідальності.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Власенко Сергій Володимирович.

Ще хтось бажає виступити від фракції чи групи?

Бачу, Арешонков Володимир Юрійович, потім – Олена Костівна, і будемо переходити до голосування.

ВЛАСЕНКО С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, шановний пане Голово. Кожен, хто загинув під час подій на Майдані, як щитом закрив Україну, заплатив найвищу ціну – своє життя. І абсолютною ганьбою є те, що через вісім років винних не притягнуто до відповідальності. Ми як Верховна Рада повинні зробити все, щоб винні були притягнуті до відповідальності й покарані. При цьому ми маємо розуміти, що ці справи не просто так не розслідувалися вісім років. Є конкретні винні особи, які повинні понести відповідальність. Чому в країні домінує безкарність? Чому вісім років суспільство не має відповіді на прості питання: хто винен у... *(Оплески)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Арешонкову Володимирі Юрійовичу. Потім – Лубінець і Кондратюк. Після цього перейдемо до голосування.

АРЕШОНКОВ В.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 64, Житомирська область, самовисуванець). Від депутатської групи «Довіра» і від усіх присутніх у залі депутатів я ще раз хочу висловити щире повагу до присутніх тут, у залі, родин загиблих Героїв Небесної Сотні і величезну шану тим, кого з нами немає. Світла їм пам'ять!

Безперечно, я погоджуюся з тим, що сьогодні потрібно все зробити для створення умов, щоб завершити справи, які розглядаються, і визначити винних. Це дійсно справа парламентаріїв.

Розглядаючи ці законопроекти, ми маємо дуже уважно підійти до норм, які пропонується внести до Кримінального процесуального кодексу, з тим щоб не нашкодити процесу в цілому.

Ми голосуватимемо за законопроект № 6454-д і готові доопрацювати до другого читання пропозиції, які...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Лубінець Дмитро Валерійович, депутатська група «Партія «За майбутнє».

ЛУБІНЕЦЬ Д.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин (одномандатний виборчий округ № 60, Донецька область, самовисуванець). Шановна президіє!

Шановні народні депутати! Шановні громадяни України! Депутатська група «Партія «За майбутнє» голосуватиме за прийняття даного законопроекту в першому читанні.

Шановні колеги, користуючись нагодою, хочу передати вам усім «вітання» від людей, які проживають на території Донецької, Луганської областей. Вночі я повернувся звідти і хочу вам сказати, що люди очікують від нас реакції і справжніх дій. У нас забрали частину території. Якщо реакція буде подібна, то, повірте, там ніхто не зупинятиметься.

Український парламент, я закликаю сьогодні приймати не просто якісь політичні постанови, а голосувати за реальні речі, зокрема за збільшення фінансування Збройних Сил України, показувати, що ми єдині.

Також хочу подякувати тим народним депутатам, які знаходять можливість і приїжджають на Донбас. Український парламент повинен зараз працювати цілодобово.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, до слова я запрошую Олену Костівну Кондратюк. Після цього перейдемо до голосування.

Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Будь ласка, Олено Костівно, вам слово.

КОНДРАТЮК О.К., *заступник Голови Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Дякую. Шановні колеги! Шановні родини Героїв Небесної Сотні! Моральний і людський обов'язок усіх – згадувати про рідних загиблих Героїв не лише раз в рік, а постійно докладати зусиль, щоб вони відчували повагу і гідну турботу з боку держави.

Минулого року ми прийняли історичну постанову Верховної Ради України щодо Євромайдану і Революції Гідності. Парламент визнав події 2013-2014 років ключовим моментом українського державотворення та виразником національної ідеї свободи.

Ми зустрічалися з родинами Героїв Небесної Сотні. Розуміємо, що є ще дуже багато питань, які треба вирішити. Окрім змін до Кримінального процесуального кодексу, ми розуміємо, має бути статус Героїв Небесної Сотні, пільги, які повинні мати їхні родини. У нас ще багато роботи попереду. Але я дуже прошу сьогодні підтримати за основу законопроект, який зараз розглядається, віддати шану присутнім родинам. Ми маємо знати, хто є Герої в Україні (*Оплески*).

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олено Костівно.

Шановні народні депутати, прошу зайняти свої місця. Переходимо до прийняття рішення.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію комітету про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо дотримання розумних строків кримінального провадження» ([№ 6454-д](#)) за основу з пропозицією комітету щодо врахування запропонованих уточнень під час підготовки до другого читання відповідно до частини першої статті 116 Регламенту.

Шановні колеги, готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 304.

Рішення прийнято.

Вітаю, колеги!

Покажіть по фракціях і групах.

Артур Володимирович Герасимов.

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний Руслане Олексійовичу! Шановні колеги! Учорашнім рішенням країна-агресор остаточно зруйнувала міжнародну систему правопорядку, і, хочу сказати, на цьому вона не зупиниться.

Також хочу нагадати, що ключовим гарантом нашого суверенітету є українська армія. Саме тому, Руслане Олексійовичу, звертаюся до вас з проханням зараз поставити на голосування пропозицію про включення до порядку денного законопроекту [№ 6542](#) щодо збільшення видатків на оборону та зміцнення обороноздатності держави – виділення додаткових 50 мільярдів на забезпечення військовослужбовців, на стратегічні резерви, на ДОЗ і таке інше.

Звертаюся персонально до кожного народного депутата України з проханням підтримати українську армію прямо зараз і включити цей законопроект до порядку денного.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артуре Володимировичу, шановні народні депутати... (*Шум у залі*). Обговорити, так? Коли є пропозиція обговорити... Будь-яка пропозиція, внесена в залі, може бути обговорена.

Данило Олександрович Гетманцев. Будь ласка.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, те, що

відбувається сьогодні в країні, є приводом для консолідації, для об'єднання зусиль, але точно не приводом для політичного піару.

У порядку денному стоять два збалансованих законопроекти [№ 7038](#) і [№ 7012](#), якими передбачаються джерела фінансування на армію та інші відповідні витрати. А написати законопроект про виділення на армію 50 мільярдів не треба багато розуму. Це піар (*Шум у залі*). Політичний піар тоді, коли країна потребує відповідальних рішень. Прошу не підтримувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще хтось бажає обговорити цю пропозицію? Ніхто.

Тоді я ставлю на голосування пропозицію народного депутата Артура Володимировича Герасимова про включення до порядку денного проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» щодо збільшення видатків на оборону та зміцнення обороноздатності держави» ([№ 6542](#)). Прошу голосувати.

«За» – 254.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, надійшла заява з вимогою про оголошення реальної перерви (*Шум у залі*).

З процедури? Давайте після цього обговоримо.

Шановні колеги, від фракції «Батьківщина» і групи «Довіра» надійшла заява з вимогою про оголошення перерви. Оголошується перерва на 30 хвилин.

Запрошую керівництво фракцій і груп до кабінету Голови для обговорення порядку денного.

(Після перерви)

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, як головуючий я оголошую перерву ще на 30 хвилин. Зустрічаємося о 12 годині 30 хвилин. Продовжуються консультації голів фракцій та груп щодо заяви, з якою Верховна Рада має виступити.

Дякую.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, фракція «Слуга народу» і група «Партія «За майбутнє» вимагають оголошення перерви ще на 30 хвилин. Отже, зустрічаємося о 13 годині для обговорення заяви Верховної Ради України щодо

визнання Російською Федерацією самопроголошених утворень. Обговорення відбудуватиметься за повною процедурою.

Дякую.

(Після перерви)

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України **КОНДРАТЮК О.К.**

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги, в комітетах Верховної Ради України продовжується напрацювання документів. Оголошується перерва ще на 30 хвилин – до 13 години 35 хвилин.

Дякую.

(Після перерви)

Веде засідання Голова Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, керівництво фракцій і груп продовжують консультації. За загальним консенсусом ми домовилися продовжити сьогоднішнє пленарне засідання, допоки не буде прийнято рішення щодо заяви, яку ми зараз розглядатимемо. Немає заперечень? Дякую.

Крім цього пропонується узгоджений з усіма фракціями і групами регламент розгляду цього питання: загальна доповідь – 3 хвилини, запитання і відповіді доповідача – 3 хвилини, доповідь комітету – 3 хвилини, запитання до голови комітету і відповіді на них – 3 хвилини, виступи від кожної фракції і групи в обговоренні питання – до 10 хвилин, і після цього – прийняття рішення.

Колеги, зрозуміло? Кожна фракція і група матиме до 10 хвилин.

Гурін з процедури. Будь ласка.

ГУРІН Д.О., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 218, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). А де ми можемо подивитись фінальний текст заяви? Його треба або зачитати, або роздати, дати посилання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Як доповідач я зачитаю остаточну редакцію тексту, усіма погоджену. Текст розтиражують і всім роздадуть. До моменту голосування ви його матимете.

Отже, шановні колеги, можемо починати розгляд питання? Можемо.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Від авторів на трибуну для доповіді запрошується Голова Верховної Ради України Руслан Олексійович Стефанчук. Будь ласка, 3 хвилини.

СТЕФАНЧУК Р.О., Голова Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, я постараюсь вкластися в 3 хвилини, але, якщо я трохи затримаюся, прошу не вимикати мікрофон, щоб я міг зачитати остаточну редакцію тексту заяви.

Отже, вашій увазі пропонується проект Постанови Верховної Ради України «Про Заяву Верховної Ради України у зв'язку з визнанням Російською Федерацією незалежності самопроголошених утворень на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей України» ([№ 7088](#)).

Шановні колеги, з вашого дозволу, я озвучу підготовлений текст заяви.

«Заява Верховної Ради України у зв'язку з визнанням Російською Федерацією незалежності самопроголошених утворень на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей України.

21 лютого 2022 року Президент Російської Федерації визнав незалежність незаконних самопроголошених утворень на тимчасово окупованих частинах територій України та наказав ввести війська Російської Федерації на територію України.

Цим рішенням Російська Федерація здійснила акт чергової агресії та вкотре грубо порушила державний суверенітет і територіальну цілісність України в рамках міжнародно визнаних кордонів, а також низку міжнародно-правових актів багатостороннього і двостороннього характеру, зокрема Статут Організації Об'єднаних Націй, Заключний акт Наради з безпеки і співробітництва в Європі від 1 серпня 1975 року та Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 5 грудня 1994 року (Будапештський меморандум).

Зазначене рішення схвалене російським керівництвом всупереч усім зусиллям України та міжнародної спільноти щодо мирного врегулювання здійснюваного Російською Федерацією міжнародного збройного конфлікту на території Донецької та Луганської областей України.

Ухваливши зазначене рішення, Російська Федерація в односторонньому порядку де-факто вийшла з Мінських домовленостей, підписантом яких вона є, а також зруйнувала відповідний переговорний процес на рівні держав – учасниць Нормандського формату та у рамках Тристоронньої контактної групи з мирного врегулювання ситуації на тимчасово окупованих територіях в окремих районах Донецької та Луганської областей України.

У рамках процесу мирного врегулювання та законодавством України визначені поняття тимчасово окупованих територій як «окремі райони Донецької і Луганської областей України» та межі цих тимчасово окупованих частин території України Російською Федерацією. Будь-яких інших утворень на території зазначених областей України не існує.

Україна залишається відданою політико-дипломатичному шляху врегулювання міжнародного збройного конфлікту.

У розвиток своїх попередніх заяв щодо збройної агресії Російської Федерації проти України Верховна Рада України:

наголошує, що Автономна Республіка Крим і місто Севастополь та тимчасово окуповані окремі райони Донецької та Луганської областей залишаються невід'ємною частиною території України, тимчасово окупованою Російською Федерацією;

заявляє про відсутність юридичних наслідків ухваленого Російською Федерацією рішення та закликає невідкладно вжити всіх необхідних заходів щодо скасування своїх протиправних рішень, спрямованих на підрив суверенітету та територіальної цілісності України, а також усунення наслідків, спричинених такими діями Російської Федерації;

закликає іноземні держави і міжнародні організації не визнавати незалежність незаконних самопроголошених утворень на тимчасово окупованих територіях окремих районів Донецької та Луганської областей і утримуватися від будь-яких дій чи кроків, які могли б бути витлумачені як їх визнання;

констатує той факт, що Російська Федерація є агресором – стороною конфлікту і весь цей час її війська знаходилися і продовжують знаходитися на тимчасово окупованих територіях України;

засуджує та покладає відповідальність на Російську Федерацію за різке погіршення безпекової ситуації, масову дезінформацію та пропаганду, до яких вдалася Російська Федерація з метою створення надуманого приводу для ухвалення рішення про визнання незаконних самопроголошених утворень на тимчасово окупованих територіях окремих районів Донецької та Луганської областей;

підтримує направлений за дорученням Президента України офіційний запит на основі статті 6 Будапештського меморандуму до держав – членів Ради Безпеки ООН з вимогою негайно провести консультації щодо невідкладних дій для зниження напруги та практичних кроків гарантування безпеки України;

підтримує ініціативу Президента України про скликання термінового розширеного засідання Ради Безпеки ООН (Саміт безпеки) за участю України з метою надання їй реальних гарантій безпеки та забезпечення негайних дій з боку Ради Безпеки ООН задля ефективної деескалації і надання реальної допомоги Україні у відновленні її суверенітету та територіальної цілісності у межах міжнародно визнаних кордонів;

закликає уряди та парламенти іноземних держав, міжнародні організації та їх парламентські асамблеї рішуче засудити зазначене рішення Російської Федерації як незаконне;

підкреслює, що це рішення є частиною багаторічних системних зусиль Російської Федерації, спрямованих на підрив суверенітету, незалежності і територіальної цілісності України та руйнування її державності;

закликає запровадити додаткові жорсткі секторальні, фінансові та персональні санкції проти Російської Федерації та її керівництва з метою зупинення її збройної агресії проти України та запобігання подальшій ескалації безпекової ситуації в Європі, включно з замороженням запуску Північного потоку-2, відключенням Російської Федерації від міжнародної міжбанківської системи передачі інформації та здійснення платежів (SWIFT) та заборонаю експорту до Російської Федерації високих технологій, зокрема тих, що стосуються російського військово-промислового комплексу та енергетичного сектора;

закликає уряди та парламенти іноземних держав сприяти зміцненню обороноздатності України та прискорити надання комплексної, у тому числі оборонної, допомоги, спрямованої на посилення здатності Української держави реагувати на загострення безпекової ситуації з боку Російської Федерації, а також підтримувати її економіку та фінансову стабільність України».

Шановні колеги, я звертаюся до вас з проханням підтримати проект постанови № 7088 (*Оплески*).

Слава Україні!

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги, за таку підтримку. Ми домовилися, що будемо разом обговорювати це питання за участі фракцій і груп.

До співдоповіді запрошуюю голову комітету Олександра Олександровича Мережка (*Шум у залі*).

КОРНІЄНКО О.С., *Перший заступник Голови Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Треба, щоб представник комітету зачитав висновок. Можливо, є якісь техніко-юридичні моменти.

Олександр Олександровичу, будь ласка, на трибуну.

МЕРЕЖКО О.О., *голова Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Шановний пане Голово! Шановні колеги! Комітет на своєму засіданні 22 лютого 2022 року розглянув проект Постанови Верховної Ради України «Про Заяву Верховної Ради України у зв'язку з визнанням Російською Федерацією незалежності самопроголошених утворень на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей України», внесений народними депутатами України: Головою Верховної Ради України Русланом Олексійовичем Стефанчуком та керівництвом депутатських фракцій і груп у Верховній Раді України.

Протягом останніх тижнів Російська Федерація, використовуючи в тому числі територію Республіки Білорусь, активно нарощує свою військову присутність поблизу північних і східних сухопутних кордонів України. А цими днями під приводом проведення військово-морських навчань значно посилила кількість своїх збройних сил і на південних морських кордонах нашої держави.

21 лютого 2022 року президент Російської Федерації визнав незалежність незаконних самопроголошених утворень на тимчасово окупованих територіях України. Цим рішенням Російська Федерація вкотре грубо порушила державний суверенітет і територіальну цілісність України в рамках міжнародно визнаних кордонів та низку міжнародно-правових актів. Тому саме сьогодні надзвичайно важлива консолідація зусиль України та всієї міжнародної спільноти з метою спільної протидії імперським планам Кремля, реалізація яких може поставити світ перед реальною небезпекою глобального конфлікту.

Метою проекту постанови є схвалення заяви Верховної Ради України у зв'язку з визнанням Російською Федерацією незалежності самопроголошених утворень на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей України з метою запобігання ескалації Росією безпекової ситуації навколо України.

Комітет одногосно ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти проект постанови про заяву з відповідними техніко-юридичними правками. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Олександровичу.

Шановні колеги, ще раз нагадую, ми прийняли консенсусне рішення про продовження засідання до завершення розгляду цього питання.

Шановні колеги, за домовленістю керівництва фракцій і груп на виступи від фракцій і груп відводимо до 10 хвилин. Прошу записатись на виступи.

Шановні колеги, ви можете скоротити час своїх виступів, тоді ми швидше розглянемо питання (*Шум у залі*).

Шановні колеги, всі лідери наполягли на необхідності виступити, щоб світ почув єдність парламенту (*Оплески*).

Слово надається народному депутату України Лозинському Роману Михайловичу, фракція політичної партії «Голос».

Народний депутат Шараськін. Будь ласка.

ШАРАСЬКІН А.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Дай, Боже, здоров'я, панове! Ми готові голосувати прямо зараз. Але, якщо є така домовленість, хотілося б сказати таке.

Ми очікували, що сьогодні в залі з'явиться Президент України і також скаже своє бачення і розуміння парламенту. Я дякую колегам з Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва за те, що

оперативно всі зібралися і вичистили фінальне звернення, яке набагато жорсткіше від початкового варіанта. І, я впевнений, Верховна Рада сьогодні його проголосує. Це один момент.

Другий момент. Напруга і паніка в країні нікуди не діваються. В усіх одне питання: що робитимемо далі і які дії провадитиме найвище військово-політичне керівництво нашої країни сьогодні. Ви бачили заяви і звернення з різних регіонів України, які можна неоднозначно трактувати. Ідеться про те, про що ми зі своїми побратимами говорили з 2014 року. Якщо у нас не загроза, а відверта агресія, потрібно вводити воєнний стан, навіть, обмежено. Але зараз у нас безпрецедентна загроза зі сходу, безпрецедентна загроза з півдня і півночі нашої країни, хоча, нагадаю, ще минулого року Білорусь і Росія підписали двосторонню угоду про військово-навчальне співробітництво, ми маємо зрозуміти, в який спосіб ми готові станом на зараз реагувати на ці виклики. Тому і воєнний стан, і припинення дипломатичних, торгово-економічних, фінансових відносин з країною-агресором. Те, що міністерства економіки і фінансів не готові перейти на нові рейки – це вже інше питання. Вкотре нагадую, два головних міністерства, які за це відповідають, – оборони і економіки – вже мали проговорити мобілізаційні плани, в тому числі й переведення економіки на військові рейки.

І найголовніше – не забувайте, що лише армією цю війну нам не виграти. Маємо спертися на всіх наших співгромадян. Я дуже сподіваюся, що в четвер з'являться законопроекти, які регулюють обіг цивільної і вогнепальної зброї. Вкотре хотілося б нагадати, ми послідовно виступаємо за право на самозахист громадян, у тому числі зі зброєю в руках. І наш законопроект про право на самозахист, який називають альтернативним, ми називаємо – безальтернативний або перший. Минулого тижня право громадян на носіння зброї для самозахисту підтримав міністр оборони, який тут, у цьому залі, відповідав на запитання щодо цього. Таке право підтримав і Головнокомандувач Збройних Сил України.

Перші особи у військовому відомстві кажуть, що нам, дійсно, потрібно спертися на громадян. Відповідь за нами. Я дуже сподіваюся, у нас ще є день-два для консультацій, щоб зробити правильний вибір і не повторювати помилок 2014 року.

Хочу нагадати, у сесійному залі, серед нас, є три представники кримсько-татарського народу. Мало хто знає, що до 2014 року внутрішніми наказами МВС було заборонено давати там дозволи навіть на мисливську зброю. А, можливо, ситуація в Криму була б іншою.

Наші співгромадяни захистили свою державу в 2014 році і готові це зробити знову. Ветерани, волонтери, навіть ті, хто ще був школярем, а зараз вже це молода людина, готові ставати до лав ТрО, Руху опору, Збройних Сил і формувати добровольчі підрозділи, щоб стримувати тотальну агресію. І тільки тоді, коли агресор зрозуміє, що ми не будемо капітулювати, не будемо здавати наші населені пункти, а кожне селище, містечко, місто, область будемо боронити навіть ціною власного життя, в нього жодних ресурсів не вистачить. Армія

агресора налічує 1,2 мільйона солдатів, а в нас є понад 10 мільйонів громадян, які готові виходити зі зброєю в руках і зустрічати агресора (*Оплески*).

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям Слава!

Слово надається народному депутату України Неклюдову Владлену Михайловичу, фракція політичної партії «Слуга народу».

НЕКЛЮДОВ В.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Пане Голово, прошу передати слово своєму колезі по фракції Микиті Потураєву.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Микита Русланович Потураєв. Будь ласка.

ПОТУРАЄВ М.Р., голова Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, з вашого дозволу я хочу розділити цей виступ з моїм товаришем, нашим колегою по фракції, ветераном війни Росії проти України народним депутатом Єгором Черневим.

Свій виступ розпочну ось з чого. Росія вбиває, і для нас це не новина, світовий порядок. Росія вбиває мир. Росія вже вбила понад 14 тисяч наших громадян – як цивільних, так і військових, і продовжує вбивати. Росія вбиває власних громадян, відправляючи їх сюди без армійських знаків вмирати в українських степах, як це робила раніше і готова це зробити знову.

О 13 годині 25 хвилин на українських ресурсах вийшла новина, що Росія офіційно вбила Мінські угоди. Ну, що ж, якщо Росія хоче, щоб не залишилося каменя на камені від неспівової, неєвропейської, власної безпеки – це їхній вибір. Він видається божевільним, можливо, він таким і є, але нам немає куди подітися від цього сусіда. Єдине, що ми можемо зараз зробити – зберігати спокій, бо спокій в тилу є запорукою стійкості Збройних Сил.

Звичайно, ми не можемо вимагати ані від Президента як Верховного Головнокомандувача, ані від Генерального штабу оприлюднити тут, у сесійному залі, або ще якимось публічно плани оборони на радість ворогу. Але ми всі знаємо, що зараз Збройними Силами командує бойові офіцери, що Президент Зеленський – рішуча людина, яка не відступить, що всі необхідні прикази або вже віддані, або віддаються в ці хвилини. Кожен має свій обов'язок. Наші військово-службовці, державні службовці, ми, народні депутати України, склали присягу, яку час виконувати. Зрозуміло, нам потрібна підтримка всього світу. Президент Зеленський не дарма казав, що санкції не дуже працюють, коли бомбардування вже почалися. Зрозуміло, Україні потрібна рішуча і жорстка

підтримка з боку наших союзників. Переконалий, дипломатичні зусилля, які зараз роблять Президент Зеленський, наші дипломати, так само можемо робити й ми, адже входимо до багатьох груп дружби, делегацій і таке інше. Ми маємо казати, що санкції потрібні сьогодні, бо завтра буде запізно. І я закликаю вас, колеги, з повним усвідомленням усіх ризиків і небезпек виконувати наш обов'язок відповідно до присяги народного депутата України, дати зрозуміти всім громадянам України, що ми, український парламент, не відступимо (*Оплески*).

Дякую.

ЧЕРНЄВ Є.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Учора ми бачили, як очільник Кремля намагався переписати нашу історію і розповісти всьому світу, що нібито Україна винна у всіх своїх гріхах, у гріхах Російської Федерації, взагалі винна в тому, що існує. Ви бачили, з яким остервенінням, з якою ненавистю він говорив про Україну загалом. Це не питання нашого вступу до НАТО, це не питання Донбасу та Луганська. Це питання виживання України, її майбутнього, яке вирішується сьогодні, і навіть більше, сьогодні вирішується доля демократичного світу. Це не виключно війна України з Росією, це війна авторитарного світу з демократичним. І якщо демократичний світ її програє, то не буде ні Західного світу в тому існуванні, в тому розумінні, який ми сьогодні маємо, ні демократичного світу. Сподіваюся, наші партнери це розуміють, адже ми розуміємо це дуже чітко. Росія намагається через ультиматуми натиснути на Україну, щоб вона відмовилася від вступу до ЄС та НАТО. Але ми розуміємо, що нейтральна Україна не має шансу вижити з таким агресивним сусідом. Ми маємо йти до колективної безпеки, і це єдиний шанс втриматися.

Коли Росія отримала від Західного світу відповідь «ні» щодо невступу України до НАТО, вона почала давити на нас через «Нормандський формат», Мінські угоди, бажаючи шляхом виконання Мінських угод, як вона це бачить, зсередити дестабілізувати країну і забрати в нас суверенітет та незалежність. Але й на це вона також отримала відповідь «ні». Тому відбувається те, що відбувається. Це реакція на те, що ми встояли, що ніхто не збирається капітулювати, йти на умови Російської Федерації – ані особливого статусу в Конституції, ані прямих перемовин з терористами, і, звісно, не буде відмови від нашого вступу до НАТО та ЄС. Це частина психологічного тиску на нас, щоб ми знову-таки сіли за стіл переговорів. Ми не будемо сидати за стіл переговорів з терористами, ми не будемо поступатися нашим суверенітетом та відмовлятися від нашого шляху до НАТО та ЄС.

Тому ми маємо бути сильними. Сьогодні наша армія є найбоездатнішою з 1991 року, коли Україна отримала незалежність. Повірте мені, сьогодні всі в бойовому строю. І наша армія, і наш народ готові до будь-якого розвитку подій. Адже згідно з останніми даними понад 60 відсотків дорослого населення готове зі зброєю в руках захищати нашу країну. Ми без паніки готуватимемося

до будь-якого сценарію, і розраховуємо виключно на свої сили і на наших партнерів.

Ми бачимо, сьогодні частково почали вводитися санкції – найдієвіший інструмент, які можуть втримати Росію від подальшої ескалації ситуації. Але, разом з тим, Росія має розуміти, що у нас боєздатна армія з найновітнішим озброєнням і ми, ще раз хочу сказати, готові до будь-якого сценарію розвитку подій.

Ми будемо голосувати за цю заяву. Давайте покажемо наше єднання в цьому залі (*Оплески*). Сподіваюся, всі фракції і групи мають одну позицію щодо неї. Залишаємося сильними! Сподіваємося... Не сподіваємося, а віримо в наші Збройні Сили і наш народ. Ми переможемо! (*Оплески*).

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Слово надається народному депутату України Чийгозу Ахтему Зейтуллаєвичу.

Ірина Володимирівна Геращенко, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Дорогі українці! Вісім років тому Путін розпочав агресію проти України: спочатку анексував Крим, потім окупував велику частину українського Донбасу. Вже тоді було очевидно, що мета Путіна і його камарильї не лише Сімферополь, Севастополь, Донецьк і Луганськ, а й вся Україна. Тому що сама думка про незалежну, сильну, європейську, цивілізовану, демократичну країну цьому автократу, тирану і диктатору чужа.

Власне, вчора, під час свого фашистського, людоненависного, псевдоісторичного виступу, Путін заперечував саму ідею суверенності нашої держави, нашого права на територіальну цілісність, державність. Проте бункерний «жилец» не врахував, що, будши опонентами, маючи дуже різні погляди, ми єдині в одному – в захисті територіальної цілісності і суверенітету України та маємо гідність і патріотизм (*Оплески*).

Путін не випадково розпочав новий етап агресії проти нашої країни в святі для нас дні, коли ми оплакуємо вбитих на Майдані Героїв Небесної Сотні. Тому що саме поняття «Революція Гідності», яке ще раз підкреслило, що ми незалежна, суверенна держава, яка має право на зовнішній політичний вибір, чуже не тільки Путіну, його банді, а й, на жаль, Росії.

Я хочу сказати, держава, яка є нашим сусідом, деградувала за ці 20 років до такого ступеню, що сьогодні не лише Путін і його банда несуть відповідальність за кров і сльози українців, а й кожен росіянин, який голосував за Путіна, голосував за цю Держдуму, обирав цих сенаторів, які сьогодні не вийшли на акцію протесту проти війни. Ви нам не «братя»! (*Оплески*).

Коли вчора всі ці потвори, як Шойгу, Матвієнко та інші, «вопрошають: что мы плохого сделали Украине»... Та ви вбили українських дітей! Ви вбили

десятки цивільних і військових українців! Ви поранили десятки тисяч українців! Ви вкрали домівку в півмільйона українців! Ви намагаєтеся забрати майбутнє в абсолютно демократичної, миролюбної, цивілізованої країни! Горіти вам всім у пеклі!

Але чому вчора вони так «куражились» під час обговорення своїх кровожерливих планів? Тому що, проводячи паралелі з 2008 і 2014 роками, вони справедливо зазначають, що тоді світ, на жаль, дав їм можливість так вчиняти. Вони «куражились», казали, що на певний час їм ввели блокаду, заблокували, вони були в ізоляції, але потім всі приповзли до великої Росії, бо всьому світу потрібні їхні енергоносії, і вони цим користуються. Сьогодні ми, весь світ маємо зробити висновки з 2014 року.

Перше. Наша єдність. Ми сподіваємося, що сьогодні Президент Зеленський запросить лідерів фракцій і груп, щоб нарешті разом обговорити, як діяти в цій надзвичайній ситуації, коли держава вперше з 2014 року стоїть перед загрозою свого знищення.

Друге. Посилення української армії. Ви запитуєте, чому ми зараз не голосуємо за цей проект постанови. Тому що після цього ми маємо одногосно, конституційною більшістю, проголосувати за законопроекти на підтримку української армії. І тут має бути наш головний консенсус. «Європейська солідарність» дала вам ці пропозиції чотири місяці тому. Якщо сьогодні ми не дамо руки допомоги нашій національній ідеї, не посилим українську армію, України не буде. Невже це незрозуміло!

Третє. Сьогодні ми маємо об'єднатися і закликати весь світ ввести реальні санкції проти країни-агресора. Ввести не щось там проти неіснуючих «ЛНР» і «ДНР», бо це абсолютно нікчемна історія, маріонетки Кремля, а проти Росії. Ввести санкції проти Північного потоку-2. Цей політичний проект має бути заблокований. Ввести санкції щодо системи SWIFT, заборонити Російській Федерації доступи до фінансових та технологічних ринків, не дати можливості розвиватися їх ВПК.

Сьогодні наші слова наповнені любов'ю, підтримкою Донецької та Луганської областей. Ми усвідомлюємо, в якій смертельній небезпеці знаходяться населені пункти поблизу лінії зіткнення. Очевидно, що і наша армія, і наша підтримка мають бути разом з ними.

Колеги, ми маємо дуже чітко сказати, що від сьогодні згідно з Женевською конвенцією 1949 року всю відповідальність за гуманітарну, безпекову, соціальну, економічну ситуацію на окупованому Донбасі – Донецькій і Луганській областях, які тимчасово захопила Російська Федерація, несе країна-агресор, країна-окупант.

Далі. Ми звертаємося до Президента Зеленського з вимогою негайно готувати позови до всіх міжнародних судів, тому що банда Путіна, кожен, хто голосував за розчленування України, мають нести відповідальність за порушення міжнародного права за всіма міжнародними законами. Генеральний прокурор України має негайно порушити кримінальні справи проти кожного покидька,

який голосував за розчленування України. І ми, колеги, на цьому тижні, коли ви тут голосували невідомо за що, мали б давно звернутися до Ради національної безпеки і оборони України з вимогою ввести санкції проти кожного, хто натиснув кнопку за звернення до Путіна про розчленування України.

Далі. Ми закликаємо наших партнерів, яким ми, безумовно, вдячні за те, що зробили висновки з 2014 року, відклали в бік своє глибоке занепокоєння і дали Україні зброю, техніку, змінили свою інформаційну політику та в усіх світових медіа викладали плани Кремля, які виявилися реальністю, а не панічними настроями. Ми висловлюємо вам не лише подяку, а й звертаємося до вас з проханням надати Україні ПДЧ. Як показали 2008, 2014 роки, ви не зупините Путіна умиротворенням. Він розуміє лише мову єдності, сили, мову всього світу. Сьогодні в Європейському Союзі немає найбільше проєвропейської країни ніж Україна. Це довели Революція Гідності, наша восьмирічна війна за цивілізацію і за наші цінності та принципи. Путін воює з Україною, тому що йому чужі наші принципи, наш спосіб життя: свобода слова, демократія, боротьба з корупцією, повага до прав людини. І якщо ми хочемо, щоб Путін завтра прийшов сюди, ми маємо це знищити, як, на жаль, робилося тут всі три роки, коли принижувалася опозиція, формувалися по темниках слова.

Тому я ще і ще раз закликаю зробити висновки з наших помилок за останні роки, виправити їх. Якщо ми закликаємо світ ввести санкції проти Росії, маємо перші відмовитися від торгівлі на крові.

Ми пропонуємо, щоб до пакету законопроектів, який зараз має прийняти Верховна Рада України, увійшли питання щодо відмови від усіх закупівель у Російській Федерації енергоносіїв, вугілля, вкраденого на шахтах окупованого Донбасу, електроенергії, бітуму – всього, що потім фінансує армію країни-вбивці. Це буде наш правильний пакет і приклад всьому світу. Тому що ми не можемо вимагати від світу введення санкцій проти Російської Федерації, не торгувати з нею, якщо самі це робимо.

Я хочу ще раз сказати, наша політична сила, які не були б в нас взаємини з правлячою партією і Президентом, в умовах агресії Російської Федерації стоїть не під партійним прапором, а під прапором України. Кожною нашою дією ми будемо робити все для посилення української армії, якою ми пишаємося, дякуємо кожному чоловіку, кожній жінці, які уклали контракт зі Збройними Силами України і захищають Україну. Ви герої! Дякуємо вам! *(Оплески)*.

Слава Україні! Слава кожному, хто захищає нашу країну!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Батенку Тарасу Івановичу, депутатська група «Партія «За майбутнє».

БАТЕНКО Т.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 123, Львівська область, самовисуванець). Шановні колеги, щоб нас почув світ і українці, можна говорити

й коротше. Головне – передати суть питання (*Оплески*). Не в образі нашим колегам буде сказано, спікер парламенту визначив час.

Якщо коротко, хочу сказати, що парламент має говорити одним голосом, має розділяти відповідальність з Президентом як Верховним Головнокомандувачем.

Ми дякуємо спікеру парламенту, який сьогодні на вимогу, радше, на прохання голів парламентських фракцій і груп звернувся до Президента щодо зустрічі, а Президент відгукнувся і сьогодні о 19 годині зустрічатиметься з керівниками парламентських фракцій і груп.

Я хочу сказати, що ми і світ знаходимося в зовсім іншій безпековій ситуації, ніж була після 1945, 1991 чи 1997 років. Це вже, хто як рахує, але вона абсолютно інша. Україна знаходиться в гарячій фазі війни, світ знаходиться в гарячій фазі холодної війни. І вчорашній виступ Президента Російської Федерації є викликом усьому світу, всім народам колишнього Радянського Союзу: грузинам, білорусам, казахам, узбекам, азербайджанцям, молдаванам, литовцям, латишам, естонцям, тому що їх кордони президент Росії після цього виступу може теж переглянути станом на 1913 рік. Він вже почав це спростовувати, але ми зрозуміли, що Україна в нього на особливому рахунку. Проте хочу нагадати, що «мать городов русских» – місто Київ. І жоден українець сьогодні не ставить питання щодо перегляду жодних кордонів за межами своєї території (*Оплески*).

Росія в односторонньому порядку вийшла із формату Мінських домовленостей. Вона сама це констатує, а ми в заяві українського парламенту констатуємо акт агресії, визнаємо той факт, що Російська Федерація є стороною конфлікту і весь цей час її війська знаходяться на тимчасово окупованих українських землях. Ми підкреслюємо терористичний характер так званих ЛНР і ДНР, який іншим за своєю суттю не може бути.

Ми підтримуємо негайне скликання Ради Безпеки ООН, негайне поновлення складу ОБСЄ для моніторингу ситуації на лінії розмежування. Безумовно, ми не можемо закрити площадку для переговорів в Нормандському форматі нормандської четвірки, в тому числі й Тристоронньої контактної групи. Але світ повинен зрозуміти, якщо не буде жорсткої реакції ззовні, вони підуть далі, і це стосується не лише України. Якщо Президент прийме рішення про введення воєнного стану в Луганській і Донецькій областях, парламент, безумовно, має невідкладно це підтримати. Це стосується і можливого потенційного розірвання дипломатичних стосунків з Російською Федерацією або введення візового режиму з Росією, і санкцій проти членів Державної думи та Ради Федерації, які сьогодні ратифікували ці угоди, проголосували за визнання ОРДЛО, секторальних санкцій, про що вже казали колеги, і персональних санкцій, санкцій проти Північного потоку-2, ембарго на нафту і газ, дякуємо пану Шольцу, який заявив про зупинку сертифіката Північного потоку-2, і, безумовно, допомоги українській армії, бо сьогодні немає більшого пріоритету ніж підтримати наших захисників, які на передовій, на нульовому кілометрі протистояння з агресором.

Друзі, перед тим, як передати слово колезі по партії, який щойно приїхав зі свого виборчого округу, що на Донеччині, хочу просити вас вшанувати хвилиною мовчання пам'ять кількох людей: наших воїнів-героїв, які загинули на лінії розмежування та великого українського шестидесятника, який на початку 60-х років своїм твором «Інтернаціоналізм чи русифікація?» пояснив, у тому числі й всьому світу, що ми українці, що ми не Росія і ніколи нею не будемо, – Героя України Івана Дзюби. Хай спочивають з Богом!

Дякую.

(Хвилина мовчання).

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Я також не витрачатиму багато часу. Сьогодні вночі я приїхав з Донецької області. Зранку я намагався передати вам «вітання» від людей, які постійно проживають на території Донецької, Луганської областей, на лінії зіткнення. І в мене було таке враження, що український парламент готовий займатися всім, але тільки не цим. У кулуарах багатьом депутатам я намагався напряду донести те, що відбувається.

Вісім років з цієї трибуни я доношу єдину позицію: Путіну не треба Крим, Путіну не треба Донецьк і Луганськ, Путіну треба вся Україна, і це лише технології і питання часу. Він по шматках забирає нашу територію. Учора він офіційно ввів війська на територію Донецької і Луганської областей. Абсолютно логічно, щоб сьогодні з'явилася і заява Президента, і позиція українського парламенту.

Я був переконаний, що після трьох днів обстрілів, які там відбуваються, як мінімум, буде введений воєнний стан на території Донецької, Луганської областей та в Криму. Ми повинні це робити. Маємо показати, що ми не просто піднімаємо це питання, а розуміємо, що відбувається. Люди кажуть, що вони вісім років знаходяться між землею та небом. Не можна бути, вибачте, наполовину вагітним. Якщо це війна, то називайте це війною. Якщо в нас мир, тоді давайте домовлятися. Але ми всі бачимо, що в нас війна. Прийшов час називати речі саме своїми іменами.

Я впевнений, багато хто із нас дивився цей хворобливий виступ президента Російської Федерації, в якому він дуже багато разів згадував історію України. Але я хотів би сьогодні додати, що Київ був заснований в 482 році, а через 700 років внук князя Ярослава Мудрого приїхав на болота і заснував цю Московію, цю навалу, яка стільки років не дає нашій незалежній Україні розвиватися. Давайте про це не забувати (*Оплески*). Українські землі були засновані набагато раніше, письменність пішла звідси. Київ, дійсно, – «мать городов русских». По-факту всі міста українські. Росія вкотре перекрутила історію.

Давайте показувати всьому світу єднання українського парламенту, української влади, що ми точно не будемо здаватися. Прийшов час зрозуміти, що війна вісім років йде не лише в Криму і Донецькій та Луганській областях,

а в усій Україні. І кожен громадянин України, незважаючи на те, де він проживає, чим займається, має брати участь у боротьбі з цією навалою.

У кожного свій фронт: у дипломатів свій, за що ми їм дякуємо, у військових свій, у нас свій. Кожен громадянин України, який ходить на роботу, сплачує податки, тримає наш державний символ в руках і серці, робить це для того, щоб ми перемогли.

Тому, колеги, друзі, голосуємо одностайно! Сьогодні усі фракції повинні проголосувати за ініціативи щодо зміцнення і української армії, і українського суспільства. Ми переможемо!

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Слово надається народному депутату України Бакунцю Павлу Андрійовичу, депутатська група «Довіра».

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Людино, зупинись! Послухай кілька секунд, як ллється кров. Це кров твоїх прадідів, дідів, батьків, братів. Послухай, як ллється кров Героїв Небесної Сотні. Послухай, як ллється кров наших захисників на сході України. Ця кров ллється лише через те, що ми, починаючи з діда-прадіда, батька й матері, усієї нашої родини, заявляли, заявляємо і будемо заявляти Кремлю, що ми не окраїна, а Україна, ми – українці. Аби сказати ці слова з цієї високої трибуни, пролилися ріки крові наших родичів.

Сьогодні, коли вже весь світ бачить прямі кроки і дії Кремля, коли весь світ бачить справжню агресію, що Кремль одіозно хоче знищити нашу державність, знищити Україну, ми – парламентарії, удостоєні українським народом саме в цю мить знаходитися в цьому залі, повинні зробити історичний крок, ставши на захист суверенітету, державності України, розірвати дипломатичні зв'язки з Росією, ввести сильні міцні кордони, візовий режим і закрити питання, яке стоїть вже не один рік. Це важливе історичне рішення, яке ми повинні прийняти. Ми повинні наголосити, що ми за політичне, дипломатичне врегулювання ситуації на сході нашої країни.

Однак як скромний мажоритарник, котрий відвідує військовий полігон, можу запевнити вас, усіх українців, що в нас вже не один рік готується сталева, міцна, сучасна, озброєна, насамперед міцним духом, українська армія і сьогодні кожен в безпеці на своєму робочому місці в усіх куточках нашої країни. Українці – розумна, міцна, споконвічна нація, і ми переможемо в цій непростій боротьбі. Зберігаємо здоровий глузд.

Сьогодні звертаємося і до наших міжнародних партнерів з проханням забезпечувати не лише безпеку своїм громадянам, дипломатам, вивозячи їх з Києва до Львова і на ніч, спати, – до Польщі, а й показати справжню дружбу,

допомогти нам у цій ситуації як зброєю, так і людьми, які вміють з нею поводитися, навчать наших захисників і захисниць правильно тримати оборону України (*Оплески*).

Закликаю кожного будувати Україну на своєму робочому місці. А вас, обранці, закликаю будувати Україну саме сьогоднішнім історичним рішенням, яке працюватиме на благо української національної ідентичності, нашого народу і на розвиток нашої держави, горде ім'я якої Україна (*Оплески*).

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Слово надається народному депутату України Скорику Миколі Леонідовичу, фракція політичної партії «Опозиційна платформа – За життя».

СКОРИК М.Л., член Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний головуєчий! Шановні колеги! Шановні громадяни України! Дуже приємно бачити в залі єдність і взаємну повагу. У такому ключі має проводитися будь-яке засідання Верховної Ради.

Про що хотілося б сказати. Упевнений, в цьому залі немає жодної людини, яка піддасть сумніву територіальну цілісність нашої держави. Донецьк – це Україна, Луганськ – це Україна, Автономна Республіка Крим – це Україна. Але сьогодні мене вразив виступ представника монобільшості. Людина з трибуни Верховної Ради говорить, що ми заздалегідь не збиралися виконувати Мінські угоди, що нас до них підштовхували, заставляли це робити, але ми вистояли, бо такі сильні, могутні і таке інше.

Шановні колеги, я розумію всі ура-патріотичні заклики, розумію, що наша точка зору відрізняється від вашої. Але послухайте мене. Коли в держави був реальний шлях повернути собі територіальну цілісність у частині Луганської, Донецької областей, визначений Мінськими угодами, затверджений Радою Безпеки Організації Об'єднаних Націй, маємо визнати, ми цим шляхом не скористалися. Ми маємо зрозуміти, що в ситуації, в якій зараз знаходиться Україна, про що багато говорилося з цієї трибуни, на жаль, вона багато в чому втратила свою суб'єктність. Із виступу нашого Президента на Мюнхенській конференції мені сподобалося багато тез в частині того, що він збирається знизити ступінь зовнішнього управління державою. І в процесі роботи нашого комітету вже в понеділок я побачив, що є спроби такі кроки здійснити, зокрема відсторонити людей, іноземців, які покинули Україну, від роботи в наглядових радах. Сподіваюся, це буде не єдиний крок у частині відновлення нашої суб'єктності на зовнішній і внутрішній арені.

Наша мета полягає в тому, щоб країна ставала сильнішою, могутнішою, щоб люди в ній жили краще. На сьогодні люди, громадяни України, по обидва боки від лінії розмежування страждають, не мають світла, води, восьмий рік

знаходяться під снарядами. І, колеги, на жаль, маємо визнати, що практично нічого не зроблено в плані того, щоб цю ситуацію виправити. Ніякими ура-патріотичними заявами, будь-яким іншим способом цю ситуацію в корні не змінити. Ми маємо розуміти, що в нас багато в чому різні інтереси з нашими сусідами, і не лише з Російською Федерацією. Ми маємо розуміти, що сильна, могутня Україна нікому, крім самої себе, не потрібна. Тому ми маємо захищати свою силу, свою незалежність, свою могутність і розвивати її.

Я не буду зараз говорити про економіку, розумію, що зовсім інший настрій, але хоча б трохи спрогнозуйте. Якщо ми залишимося в цьому режимі ще декілька місяців, що буде з нашою економікою, бюджетом? Як ми будемо вибудовувати наші газові стосунки, коли в п'ятницю з цієї трибуни, на жаль, я не зміг поставити запитання Прем'єр-міністру, Прем'єр-міністр дуже хизувався домовленостями з Угорщиною про те, що ми будемо купувати в неї газ. То це ж російський газ. Прем'єр-міністр Угорщини Орбан домовився з Російською Федерацією про додаткові об'єми газу, який ми будемо в Угорщині купувати, а вона на цьому зароблятиме.

У нас єдиний шлях – шлях переговорів. Думаю, в нас залишилася можливість щодо переговорного процесу. Ми маємо сідати за прямі переговори з Російською Федерацією за участі наших міжнародних партнерів: Сполучених Штатів Америки, Німеччини, Франції. Без цього ситуації не виправити, скільки б ми не говорили, які ми сильні, могутні, об'єднані. То ми жахаємо один одного вторгненням, то кажемо, що його не буде, потім бачимо, що відбувається зараз у Донецьку та Луганську.

Ще раз підкреслюю, Донецьк – це Україна, Луганськ – це Україна. Але щоб їх повернути в нашу юрисдикцію, маємо зробити конкретні кроки, які аж ніяк не військові, не ура-патріотичні, а прагматичні. Якщо такі кроки будуть від Президента України, ми його в цьому підтримуватимемо. На жаль, поки що ми їх не бачимо.

Завершити свою частину виступу, бо ще колега пан Колтунович скаже декілька слів, я хочу гаслом, яке стали забувати: «Хай живе вільна, сильна і могутня Україна!» (*Оплески*).

Дякую за увагу.

КОЛТУНОВИЧ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. «Опозиційна платформа – За життя». Як ви вже знаєте, зазвичай і за усталеною традицією, я виступаю по суті – наразі ознайомлююся з проектом постанови.

Колега по фракції Скорик задав тон. Ну, ми приймемо сьогодні проект постанови, ви можете ознайомитися з цим контентом, з тим, що там виписано, він досить схожий на той проект постанови, який ми голосували на минулому тижні, де ми звертались з аналогічними заявами, ще були такі постанови, а що

далі, які ми робимо чіткі кроки щодо реінтеграції Донецької і Луганської областей? Ідеться про окремі райони Донецької і Луганської областей. Наголошую, не Л/ДНР, а райони Донецької та Луганської областей, тому що це Україна, про що казав мій колега Скорик.

Тому з цієї точки зору, я хочу звернути увагу на те, про що казав Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй, який сьогодні, роблячи заяву, закликав до мирного врегулювання ситуації навколо України у відповідності з Мінськими домовленостями, затвердженими Радою Безпеки ООН. Я хочу звернути увагу, що Президент Зеленський у грудні 2019 року, підписуючи Паризьке комюніке, підписався, в тому числі під виконанням окремих положень Мінських угод. Якщо ви сьогодні рухатиметеся в іншому напрямі, тоді це питання не цього проекту постанови, а чітких, конкретних проектів законів, проектів постанов, які мають лягти в основу дорожньої карти з реінтеграції Донбасу в Україну. Це мають бути абсолютно прагматичні й конкретні проекти постанов, а точніше проекти законів.

Якщо Президента й далі схилитимуть до реалізації Мінських угод, тоді він має вийти і чітко сказати, що є пункти 4, 5, 8, 9, 11, які має прийняти Верховна Рада. Вона має прийняти законопроекти щодо: скасування економічної блокади, проведення виборів, амністії, визначення особливого статусу – усе, що наобіцяв Президент канцлеру Шольцу, який на брифінгу в Києві сказав, що Президент Зеленський готовий внести до Верховної Ради конкретні проекти законів щодо особливого статусу та особливого порядку місцевого самоврядування на території окремих районів Донецької і Луганської областей. Це прикладний контент, за який можна голосувати, і наша фракція підтримуватиме такі речі. На сьогодні, я повторюся, незважаючи на проекти постанов і що в них написано, це не матиме дієвого механізму, як такого, що ми робитимемо в наступні роки.

Далі. Щодо розриву дипломатичних, торгово-економічних та інших зв'язків, про що казали колеги. За дипломатичні не буду казати, а за економіку скажу. У минулому році двосторонній товарообіг становить 9,5 мільярда доларів, плюс 6,1 мільярда доларів – імпорт товарів, плюс доходи від транзиту газу і нафти. І я розумію, чому Мінекономіки проти. Тому, коли прийматимете рішення про, наприклад, якість продовольче ембарго чи про ведення економічних санкцій, майте на увазі, що це насамперед вдарить по економіці України.

Далі. Стосовно реалізації законодавчих ініціатив, які ми вносили. З 2019 року, коли йшли на вибори, ми багато чого пропонували. Це і відповідні проекти постанов, і відповідний мирний план-концепцію щодо врегулювання ситуації на Донбасі, автором якого є Віктор Медведчук, в основі якого лежать зміни до Конституції, законопроект про вільну економічну зону на Донбасі, ряд інших законодавчих ініціатив.

Тому я наполягаю на тому, що коли ми завтра почнемо працювати в повноцінному пленарному режимі, маємо не займатися, м'яко кажучи, другорядними проектами законів, а проголосувати за ті нормативно-правові акти, які...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

До завершального виступу запрошується Юлія Володимирівна Тимошенко.

Шановні колеги, поки Юлія Володимирівна йде до трибуни, щоб зберегти повну чистоту процедури, як головуючий я продовжую засідання на 15 хвилин, але до завершення розгляду цього питання, щоб потім ні в кого не виникало питань щодо дотримання Регламенту і процедури.

Будь ласка, Юліє Володимирівно, вам слово. Після цього – голосування. Прошу запросити народних депутатів до залу.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Шановні колеги! 21-22 лютого – непрості, сакральні для України дати. У ці дати полягла наша Небесна Сотня і Майдан Революції Гідності переміг у боротьбі за свободу, за європейську Україну, за право українців жити щасливо.

Невипадково ці дні були обрані для вторгнення російської армії на окупований Донбас. Нам ще раз дали зрозуміти, що Росія не хоче миритися з прагненням українців до свободи, гідності, права жити і бути частиною європейської спільноти, права повернутися додому, до європейських цінностей. Цим вторгненням нам сказали, що наша свобода не в наших руках, а в руках окупантів. Але я переконана, що ми, українська нація, обов'язково зможемо довести зворотне. Ми доведемо, що наше покоління, вся українська команда здатна захистити і кордони України, і наше сьогоднішнє, і наше майбутнє, і наш європейський вибір, і щастя наших дітей і наших родин. Але щоб захистити себе, наших близьких, нашу країну, народ України, нам треба, як ми домовлялися, чесно говорити один з одним про виклики, які повстали.

Ми всі добре знаємо, що 99 відсотків експертів, політиків, політологів, наших закордонних друзів не вірили в те, що таке може відбутися з Україною. Ми не вірили, що вони сюди можуть ввести війська. Ми не вірили, що вони можуть піти на нас війною. Зараз ситуація відбулася: Росія вийшла з Мінських домовленостей і ввела війська. Що далі?

Я хочу, щоб і собі, і країні ми чесно сказали: в ці хвилини посадовці країни-агресора заявили, що вони вважають, що «ЛНР», «ДНР» мають знаходитися в тих кордонах, які ці два терористичні утворення визнали в 2014 році. А це означає, що вони визнають кордони в межах адмінкордонів Луганської і Донецької областей. Це означає, що вони далі прокладають дорогу в війну, і ми не можемо про це не говорити, не усвідомлювати цього і не давати собі звіт у тому, що ми мусимо робити. Це означає, що може бути ситуація, коли в наступні години або дні буде оголошений ультиматум і в певний час українські війська мусять покинути ту територію, яку вони вважають своєю. Але я переконана, що цього не трапиться, українська армія і український народ боронитимуть кожен сантиметр своєї землі, кожен сантиметр нашої рідної України (*Оплески*). Ні за яких обставин ми не дозволимо прийти і зайняти Маріуполь, інші наші українські міста.

Як миролюбива держава ми жодного кроку не ступили зі зброєю або з агресією на територію сусідніх країн і ніколи цього не зробимо. Як миролюбива держава ми всіма силами намагатимемося йти політико-дипломатичним шляхом. Але, якщо треба буде боронити кордони України, Україна робитиме це з усією силою і відданістю своєму народу, своїй країні. Я в цьому переконана.

Враховуючи обставину, як вони бачать кордони, в яких визнали «ЛНР», «ДНР», нам треба для себе чесно сказати, що без воєнного стану на тій частині території, яка сьогодні українська і на яку вони претендують, далі рухатися нам буде неможливо. У мене в руках Закон України «Про правовий режим воєнного стану», статтею 1 якого чітко визначено, що в ситуації, коли йде вторгнення або загроза вторгнення, введення воєнного стану є обов'язковим, тому що це захищає людей на тих територіях, куди спрямована агресія, це захищає конституційний лад України.

Наступне. Для світового співтовариства, демократичних, цивілізованих країн те, що відбувається в Україні, є історичним іспитом того, чи живе світ у межах тих цінностей, які вони проголосили, чи працюють міжнародні організації, Організація Об'єднаних Націй, ОБСЄ, чи працюють сьогодні країни в межах тих декларацій і міжнародних документів, які підписані. Зараз момент істини, і ми, українці, насамперед парламент, мусимо підняти все міжнародне співтовариство на захист України. Ми мусимо звернутися до Організації Об'єднаних Націй і чітко відповідно до статуту цієї організації закликати негайно діяти. Регламентом Ради Безпеки ООН передбачається, що в таких ситуаціях Радбез мусить негайно збиратися на території тієї країни, де є конфлікт. Тому наступне звернення, яке має зробити український парламент, – до Організації Об'єднаних Націй, до Генерального секретаря з вимогою на території України, в Києві, провести засідання Ради Безпеки ООН і прийняти всі рішення, які Організація Об'єднаних Націй зобов'язана зараз зробити (*Оплески*).

Також хочу сказати, що ОБСЄ – це безпекова структура Європи. Якщо ми зараз не звернемося і не будемо вимагати відповідно до її регламенту дій, це означатиме, що ми беззубі і бездієві. Наше завдання зараз звернутися до Міжнародного суду при Організації Об'єднаних Націй, щоб почати процес відшкодування моральних і матеріальних збитків, які понесла Україна від військової агресії Російської Федерації, а це трильйони. І те, що це досі не розпочато, говорить про гру в піддавки.

Нам треба зробити все для того, щоб наші гаранті по Будапештському меморандуму були повністю задіяні в діалозі з Україною на базі вимог українського парламенту і робили те, що треба в такій ситуації, – допомагали Україні творити армію, яка може здійснювати стратегію стримування ворога. У нас зараз залишилися українська армія і мужнє українське суспільство. Їх посилити – наша свята задача.

Зараз тут знаходяться депутати практично з усіх регіонів. Ми мусимо взяти під контроль на своїх територіях абсолютно всі процеси підготовки оборони, стати там, по суті, лідерами цієї підготовки, як це зробила «Батьківщина». Ми можемо почати процес інтеграції всіх наших організаційних структур в систему територіальної оборони України.

Наступне. Сьогодні йдуть сперечання щодо бюджету. Припиніть робити політику на цих змінах до бюджету. У пункті 22 «Прикінцевих та перехідних положень» Бюджетного кодексу чітко написано, що в умовах воєнного стану витрати можуть перерозподілятися. Не парламент визначає, скільки треба на оборону (*Оплески*). Ми маємо прийняти рішення на потреби оборони за поданням уряду. Дія всіх інших статей зупиняється. Ми не можемо тут збиратися за кожним «чихом» щодо бюджету.

І останнє. Якщо ми всі будемо разом, будемо єдині, інтелектуальні, організовані, діятимемо похвилинно як швейцарський годинник, коли триматимемо нашу свободу, честь, гордість на самому високому рівні, Україна непоборна і ніякий ворог тут не пройде, а ми будемо сильними (*Оплески*).

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям Слава!

Шановні колеги, прошу підготуватися до голосування.

Шановні колеги, це справді історичний час, історичне рішення. Історія покладає на нас відповідальність за це рішення.

Отже, ставлю на голосування пропозицію комітету про прийняття проекту Постанови «Про Заяву Верховної Ради України у зв'язку з визнанням Російською Федерацією незалежності самопроголошених утворень на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей України» ([№ 7088](#)) в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Шановні колеги, готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 336.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Перед тим, як закрити засідання, прошу дати 1 хвилину на виступ з процедури (*Шум у залі*).

Друзі, в нас завершується час.

Будь ласка, Артуре Володимировичу, вам слово, але без голосувань.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановний Руслане Олексійовичу! Шановні колеги! Я хочу ще раз щиро подякувати кожному народному депутату України із 254 за підтримку включення до порядку денного законопроекту щодо виділення 50 мільярдів на фінансування армії.

Враховуючи консультації стосовно додаткового фінансування української армії, які були проведені спікером українського парламенту, бюджетний комітет готовий до термінового зібрання.

Руслане Олексійовичу, ми просимо вас розглянути можливість проведення позачергового засідання сьогодні ввечері, щоб законопроект щодо фінансування армії був сьогодні прийнятий у цілому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артуре Володимировичу, я дякую вам за таку пропозицію. Але ми домовлялися, що спочатку буде напрацьоване рішення, потім це рішення буде схвалено комітетом, і після цього процедуру позачергових засідань, відому всім, ми можемо організувати.

Проте, ще раз підкреслюю, сьогодні о 19 годині Президент України запрошує представників силових відомств та представників депутатських фракцій і груп на зустріч.

Шановні колеги, дякую. Пленарне засідання Верховної Ради України оголошується закритим.